

POSTANOWIENIE

Dnia 28 sierpnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania M. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

o umorzenie należności z tytułu nieopłaconych składek,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 28 sierpnia 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 13 marca 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. przyznaje od Skarbu Państwa (kasa Sądu Apelacyjnego w (...)) na rzecz adwokata W. H. kwotę 3.600 (trzy tysiące sześćset) zł, powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług, tytułem pomocy prawnej udzielonej odwołującemu się w postępowaniu kasacyjnym,**
- 3. odstępuje od obciążania odwołującego się kosztami procesu organu rentowego.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...), wyrokiem z dnia 13 marca 2018 r., zmienił zaskarżony przez pozwanego wyrok Sądu Okręgowego w S. z dnia 28 czerwca 2016 r. i oddalił odwołanie M. G. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w S. z dnia 8 stycznia 2016 r., mocą której odmówiono ubezpieczonemu umorzenia należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne.

Sąd Apelacyjny zaznaczył, że Sąd pierwszej instancji wadliwie opart rozstrzygnięcie sprawy przez zanegowanie skutków prawomocnej decyzji organu rentowego z dnia 5 maja 2014 r. (decyzji warunkowej), która nie została przez płatnika zaskarżona. Dodatkowo płatnik nie negował faktu, że znał treść pisma dołączonego do tej decyzji, a problem rozłożenia należności na raty nie mieści się w treści art. 1 ust. 11 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz.U. z 2012 r., poz. 1551; dalej jako ustawa abolicyjna), bowiem upłynął dwunastomiesięczny termin prekluzyjny. W końcu orzeczenia powołane przez Sąd Okręgowy dotyczyły spraw na tle odwołań od decyzji warunkowych, a więc jakościowo odmiennych od decyzji zaskarżonej w przedmiotowej sprawie.

W takim układzie zależności pozwany prawidłowo zastosował przepisy ustawy abolicyjnej, a odwołujący się nie uścił na rzecz organu rentowego składek niepodlegających umorzeniu. Stąd apelacja organu rentowego okazała się zasadna.

Wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżył w całości skargą kasacyjną pełnomocnik odwołującego się, wnosząc o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w (...).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazywał na jej oczywistą zasadność (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) z uwagi na rażące naruszenie przez Sąd Apelacyjny przepisów procesowych.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie wypełnia ustawowych przesłanek pozwalających na przyjęcie jej do merytorycznego rozpoznania. Przede wszystkim Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie. Przedmiotowe spostrzeżenie koreluje z publicznoprawną funkcją skargi kasacyjnej i zamyka się stwierdzeniem, że skarga kasacyjna jest środkiem odwoławczym o szczególnym charakterze. Zmierza do ochrony interesu publicznego przez

zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni. Natomiast jej zadanie nie polega na ponownej ocenie sprawy z perspektywy niezadowolonej z rozstrzygnięcia strony.

Zarzut oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jest chybiony. Ujęta w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka ma miejsce wtedy, gdy zasadność podniesionych w niej zarzutów wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji, o charakterze elementarnym (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 r., IV CSK 263/15, LEX nr 1940571). Chodzi zatem o taką sytuację, gdy nie tylko zgłoszony zarzut jest słuszny, ale także stwierdzona nieprawidłowość jest tego rodzaju, że powoduje jaskrawą wadliwość zaskarżonego orzeczenia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, LEX nr 2057365). Dla stwierdzenia, że w sprawie tak rozumiana przesłanka wystąpiła skarżący powinien był wskazać konkretne, naruszone przez sąd przepisy, a także powinien był przytoczyć odpowiednie argumenty wyjaśniające, dlaczego te przepisy zostały, jego zdaniem, w tak ewidentny sposób naruszone (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2018 r., I CSK 42/18, LEX nr 2508120). Zauważyć należy, że we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie wskazano jakichkolwiek norm prawa procesowego, przyjmując jako *argumentum certum*, że nastąpiło rażące naruszenie przepisów postępowania. Tego mankamentu nie konwalidują przepisy prawa procesowego wskazane w podstawach skargi kasacyjnej, bowiem w orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowane jest stanowisko, zgodnie z którym wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 20 października 2016 r., I PK 59/16, LEX nr 2160130; z dnia 10 marca 2016 r., II CSK

10/16, LEX nr 2009500; z dnia 26 lutego 2016 r., V CSK 518/15, LEX nr 2015640 i z dnia 24 września 2015 r., II PK 27/15, LEX nr 2019527).

Analiza orzeczenia Sądu drugiej instancji nie pozwala na stwierdzenie istnienia przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Sąd drugiej instancji zwrócił uwagę na prawomocną decyzję organu rentowego z 2014 r. i skutki jakie ona wywołuje. Sąd ważył także wiedzę odwołującego się w zakresie istnienia zaległości.

W orzecznictwie przyjmuje się zgodnie, że warunkiem uwzględnienia wniosku jest nieposiadanie przez wnioskodawcę na dzień wydania decyzji rozstrzygającej o umorzeniu należności z tytułu niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na Fundusz Emerytur pomostowych oraz należnych od tych składek dodatkowych należności wymienionych w art. 1 ust. 10 ustawy. Treść decyzji z art. 1 ust. 13 ustawy - pozytywna lub negatywna dla wnioskodawcy - zależy od ustalenia organu rentowego, czy na dzień wydawania tej decyzji wnioskodawca posiadał zaległości z tytułu składek objętych ustawą i niepodlegających umorzeniu (wówczas organ wydaje decyzję, o której mowa w art. 1 ust. 13 pkt 2), czy też wnioskodawca takich zaległości nie posiadał (wówczas organ wydaje decyzję, o której mowa w art. 1 ust. 13 pkt 1 ustawy). Zatem istota sprawy rozstrzyganej decyzją z art. 1 ust. 13 ustawy polega na rozstrzygnięciu o zasadności wniosku osoby wymienionej w art. 1 ust. 1 pkt 1 lub 2. Istotą sprawy z odwołania od decyzji organu rentowego z art. 1 ust. 13 pkt 2 ustawy nie jest natomiast kwestia prawidłowości decyzji z art. 1 ust. 8 ustawy jako decyzji ustalającej warunki umorzenia należności. Natomiast między decyzją z art. 1 ust. 8 ustawy a decyzją z art. 1 ust. 13 ustawy występuje jedynie taki związek, że ustalenie w decyzji z art. 1 ust. 8 ustawy kwot należności podlegających umorzeniu wiąże w postępowaniu w sprawie wydania decyzji z art. 1 ust. 13 ustawy w zakresie kwot i okresów uznanych ostateczną decyzją za obejmujące składki podlegające umorzeniu. Okoliczność, czy w decyzji z art. 1 ust. 8 ustawy sprecyzowano kwotę należności niepodlegających umorzeniu, nie jest przesłanką wydania decyzji z art. 1 ust. 13 ustawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 18 kwietnia 2018 r., III UZ 5/18, LEX nr 2497591; z dnia 4

grudnia 2018 r., I UZ 39/18, LEX nr 2586262; wyrok z dnia 5 lutego 2019 r., III UK 38/18, LEX nr 2615810).

Summa summarum, skarżący nie uprawdopodobnił oczywistego naruszenia prawa, które pozwalają uwzględnić wniosek zawarty w skardze kasacyjnej. Jednocześnie wobec braku innych podstaw pozwalających ocenić możliwość przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, Sąd Najwyższy orzekł w myśl art. 398⁹ § 2 k.p.c.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącemu z urzędu orzeczono na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o advokaturze (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1184) w związku z § 16 ust. 4 pkt 2 w związku z § 8 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r., w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 18). O kosztach procesu organu rentowego orzeczono w myśl art. 102 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c.